

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Східноєвропейський національний університет імені Лесі Українки
Кафедра культурології та хореографічного мистецтва

В. Дужич - Ніколайчук

Зразки народно-сценічної хореографії

Методичні рекомендації до практичних занять

Луцьк – 2018

УДК 793.31(072)

Д 81

Рекомендовано до друку науково-методичною радою

*Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки
(протокол № 6 від 21 березня 2018 р.)*

Рецензенти:

Ігнатова Л.П. – кандидат музикознавства, доцент, завідувач кафедри історії, теорії мистецтв та виконавства факультету культури і мистецтв СНУ імені Лесі Українки;

Смирнов В.В. – заслужений артист України, головний балетмейстер Волинського державного академічного народного хору.

Д 81 Дужич-Ніколайчук В.І. Зразки народно-сценічної хореографії: методичні рекомендації до самостійної роботи / Віктор Іванович Дужич-Ніколайчук – Луцьк : Надстир'я, 2018. – 7 с.

Навчальна дисципліна «Зразки народно-сценічної хореографії» спрямована на забезпечення теоретичної і практичної готовності студентів до творчої, організаційно-педагогічної, художньо-продуктивної професійної самореалізації, оволодіння знаннями щодо правил та способів вивчення та виконання танцювальних рухів віртуозних технік народного танцю.

Методичні рекомендації розроблені відповідно до навчального плану підготовки бакалавра 02 «Культура і мистецтво», спеціальності 024 «Хореографія», за освітньою програмою «Хореографія».

Рекомендовано студентам та викладачам мистецьких навчальних закладів.

УДК 793.31(072)

Д 81

© Дужич-Ніколайчук В.І. 2018
© Східноєвропейський національний університет імені Лесі Українки, 2018

Вступ

Століттями український народ створював самоцвіти свого мистецтва, відтворюючи в них національний характер народу, його життя і рід занять. Театралізація народної хореографії, розвиток і збагачення танцювального фольклору, вдосконалення його лексики породили справжні шедеври, які стали зразками української хореографії.

Хореографічне мистецтво України – це імена і праці В.Авраменка, В.Верховинця, А.Гуменюка, М.Болотова, П.Вірського, це творчі роботи О.Сегалю, М.Вантуха, О.Гомона, К.Балог, В.Петрика, Д.Ластівки, це колективи ансамблів танцю, хоріві колективі, це яскраве мистецтво Національного Заслуженого академічного ансамблю танцю України ім. П.Вірського.

У багатьох хореографічних творах видатних балетмейстерів багато яскравих і несхожих характерів, це правдиві картини історичного минулого та героїчної сучасності українського народу. Кожен хореограф спирається в своїй діяльності на історичний та культурний досвід свого народу.

Збереження кращих зразків народної хореографії це фундамент і будівля нашого сьогодення. Вивчити багатющі знахідки видатних балетмейстерів, зберегти “золоті розсипи” хореографічної культури, розглянути їх з позиції сьогодення життя – головне завдання курсу.

Вивчення кращих хореографічних композицій дає можливість студентам проаналізувати кожен з номерів з точки зору їх архітекtonіки, обробки та використання хореографічної лексики, музичного супроводу. Високоякісна хореографічна драматургія, що лежить в основі кращих робіт видатних балетмейстерів України втілює складні соціально-філософські, та соціально-значимі теми сучасності її внутрішню стрункість, виразність, емоціональну напругу, сприяє розвитку творчої уяви студентів.

Засвоєння предмету дає студентам можливість використовувати отримані знання в своїй подальшій роботі, як зразки вирішення теми, ідеї, образу, характеру танцю.

Кінцева мета вивчення хореографічних зразків народної хореографії - практично оволодіти професійною лексикою, особливостями композиційної побудови хореографічних шедеврів, характером , своєрідною манерою і стилем виконання українських танців.

Збереження і вивчення зразків народної хореографії – це внесок у розвиток прогресивної світової культури, свідчення невичерпних можливостей і могутньої сили національного мистецтва України.

Мета вивчення курсу - засвоєння на практиці всіх сторін творчої діяльності артиста - виконавця професійного танцювального колективу, на основі вивчення кращих зразків народно-сценічної хореографії.

Завдання вивчення курсу: отримання знань в галузі новітніх тенденцій гармонічної мови виконавської техніки в хореографічному мистецтві;
засвоєння особливостей постановочної та репетиційної роботи;
визначення специфічних методів створення художнього образу в хореографічному творі;
збагачення досвіду сприйняття та аналізу хореографічного мистецтва сучасності.

Основними компетенціями визначено:

- Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
- Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.
- Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.
- Цінування та повага різноманітності та мультикультурності.
- Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.
- Здатність розуміти теорію та практику хореографічного мистецтва, усвідомлювати його як специфічне творче відображення дійсності, проектування художньої реальності в хореографічних образах.
- Здатність оперувати професійною термінологією в сфері фахової хореографічної діяльності (виконавської, викладацької, балетмейстерської та організаційної).

- Здатність використовувати інтелектуальний потенціал, професійні знання, креативний підхід до розв’язання завдань та вирішення проблем в сфері професійної діяльності.
- Здатність демонструвати високий рівень володіння танцювальними техніками, виконавськими прийомами, вміти застосовувати їх як виражальний засіб.
- Здатність застосовувати набуті виконавські навички в концертно-сценічній діяльності, підпорядковуючи їх завданням хореографічного проекту.

Студент повинен знати: закономірності побудови хореографічного твору; особливості роботи артиста – виконавця в хореографічному колективі; особливості створення художнього образу в хореографічному мистецтві; фізіологічні особливості людини, їх врахування при опануванні танцювальними технічними прийомами; методику опанування танцювальним репертуаром.

Студент повинен вміти: визначити стильову приналежність хореографічних творів; володіти виконавськими навичками в різних за тематикою, лексикою, характером хореографічних творах.

Методичні рекомендації

до практичних занять з навчальної дисципліни

«Зразки народно-сценічної хореографії»

Тема 1. Хореографічна композиція “Гопак” (Постановка П. Вірського, муз. Б. Яровинського). Танцювальна лексика, композиційна побудова.

Український народний танець. найулюбленіший і самий популярний танець України. Танцюють його всі від мала до велика. Декілька варіантів постановки танцю П.Вірським. Останній варіант танцю “Гопак”- парно – масовий. Композиційна структура танцю - окремі танцювальні фігури органічно пов’язані між собою. Зображення в танці героїки, сили, мужності. У виконанні цього танцю основна роль належить чоловікам.

Завдання.

- Аналіз композиційної побудови хореографічного твору.
- Робота над основними танцювальними елементами танцю.

Методичні рекомендації:

- Визначити жанрову, стилістичну особливість танцювальної композиції хореографічного твору.
- Зробити аналіз рухів танцювальної композиції хореографічного твору.
- Зробити аналіз сценічно-просторових побудов (малюнків танцю) композиції хореографічного твору.
- Вивчити танцювальну лексику хореографічного твору.
- Побудувати хореографічні малюнки танцю і опрацювати манеру виконання хореографічного тексту.
- Навчитись правильно розподіляти силове навантаження під час виконання танцю.

ЛІТЕРАТУРА

Боримська Г. Самоцвіти українського танцю. – К.: Мистецтво, 1971. с. 23, 48, 68-69

Василенко К. Лексика українського народно-сценичного танцю. – К.: Мистецтво, 1971.

Вірський П. В вихорі танцю. – К.: Мистецтво, 1979. - Вип. 3. с.10-49

Тема 2. Хореографічна композиція “Тропотянка”, закарпатський танець (постановка М.Ромадова, обр.П.Вірського). Танцювальна лексика, композиційна побудова.

“Тропотянка”- це парно – масовий танець. Обов’язковою умовою виконання парне число танцюристів. Неповторність манери серед багатой танцювальної палітри Закарпаття, та оригінальність рухів.

Композиційна побудова танцю - лінії, діагоналі, кола (великі і малі) різноманітні переміщення на сцені як у парах так і окремо кожного виконавця. Характерна ознака рухів номеру – потрясування корпусом протягом усього танцю. Виконуючи основний хід танцю, виконавці майже не згинають ноги у колінах, як чоловіки так і дівчата. Основне положення рук у жінок – на талії, у чоловіків – за спиною. Положення рук у парах: дівчина кладе хлопцеві руки на плечі, а хлопець тримає дівчину за талію. При виконанні рухів у парі використовується пружне акцентоване припадання, зіскоки по шостій позиції і з виносом вперед на носок, різноманітні оберти на місці і в просуванні у переходах від одного малюнку до іншого.

Завдання.

- Аналіз композиційної побудови хореографічного твору.
- Робота над основними танцювальними елементами танцю.

Методичні рекомендації:

- Визначити жанрову, стилістичну особливість танцювальної композиції хореографічного твору.
- Зробити аналіз рухів танцювальної композиції хореографічного твору.
- Зробити аналіз сценічно-просторових побудов (малюнків танцю) композиції хореографічного твору.
- Вивчити танцювальну лексику хореографічного твору.
- Побудувати хореографічні малюнки танцю і опрацювати манеру виконання хореографічного тексту.
- Навчитись правильно розподіляти силове навантаження під час виконання танцю.

ЛІТЕРАТУРА

- Боримська Г. Самоцвіти українського танцю. – К.: Мистецтво, 1971. - 136с.
Верховиненець В. Теорія українського народного танцю. – К.: Мистецтво, 1968.

Тема 2.Хореографічна композиція “Волинські притупи” (Пост.А.Іванова, муз. Р.П’ятачука).Танцюальна лексика, композиційна побудова.

Парно-масовий танець. Характерна ознака виконання танцювальних рухів – легке притупування, як на місці, так і в просуванні. Основне положення рук – вільно опущені вздовж корпусу. Положення в парі – виконавці знаходяться боком один до одного. Малюнки танцю - коло, лінія,ряд. Виконується в жвавому темпі.

Завдання.

- Аналіз композиційної побудови хореографічного твору.
- Робота над основними танцювальними елементами танцю.

Методичні рекомендації:

- Визначити жанрову, стилістичну особливість танцювальної композиції хореографічного твору.
- Зробити аналіз рухів танцювальної композиції хореографічного твору.
- Зробити аналіз сценічно-просторових побудов (малюнків танцю) композиції хореографічного твору.
- Вивчити танцювальну лексику хореографічного твору.
- Побудувати хореографічні малюнки танцю і опрацювати манеру виконання хореографічного тексту.
- Навчитись правильно розподіляти силове навантаження під час виконання танцю.

ЛІТЕРАТУРА

Полятикін, М. А.(Микола Андрійович),1948- Народні танці Волині і Волинського Полісся /Микола Полятикін. Луцьк : Волинська обласна друкарня, 2008. 99 с.

Танці Волині: Репертуарний збірник. – К. : Мистецтво, 1973.

Зубатов СМ. Основи викладання українського народно сценічного танцю.К.ІПК ПК, 1995.

Танці Волині: Репертуарний збірник. – К. : Мистецтво, 1973.